Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

Middelbaar Beroepsonderwijs

Van

Datum
14 oktober 2026

Referentie
66185842

Bijlagen
1. Kamerbrief Versterking taalonderwijs in het mbo

2. Verkennend onderzoek naar de positie van Engels in het mbo

3. Brief voor de provincie Fryslân (in het Nederlands)

4. Brief voor de provincie Fryslân (in het Fries)

nota

Kamerbrief Versterking taalonderwijs in het mbo

Aanleiding

U heeft toegezegd om de Tweede Kamer dit najaar een brede brief toe te sturen over het taalonderwijs in het mbo. Bijgaande vindt u daarom de Kamerbrief 'Versterking taalonderwijs in het mbo'. Daarnaast vindt u twee aparte brieven (zowel in het Nederlands als in het Fries) voor de provincie Fryslân waarin u een uitgebreidere toelichting geeft op uw besluit omtrent aanvaarding artikel 8.1.d. sub iv Europees Handvest voor Regionale of Minderheidstalen.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met zowel de Kamerbrief over versterking van het taalonderwijs in het mbo als de toelichtingsbrief voor de provincie Fryslân en deze te ondertekenen. In de Kamerbrief gaat u in op uw besluiten over:

- Invoering van de nieuwe taaleisen en toe te gaan werken naar een nieuw, geïntegreerd en innovatief examensysteem voor Nederlands in het mbo.
- Niveau-verhoging van de Engelse spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheden op mbo-4 van A2 naar B1.
- Aanvaarding artikel 8.1.d. sub iv Europees Handvest voor Regionale of Minderheidstalen t.b.v. Fries in het mbo.

Daarnaast kondigt u een brede verkenning aan naar de problematiek van anderstaligen met de Nederlandse taaleisen in het mbo.

Kernpunten

Nieuwe taaleisen en richting voor bijpassende examinering

- Voor het Nederlands kondigt u uw besluit aan over de nieuwe taaleisen en dat u in afwijking van het advies van de voormalige expertgroep kiest voor een tweefase aanpak waarin toegewerkt wordt naar een geïntegreerd en innovatief examensysteem.
- De nieuwe taaleisen zijn per mbo-niveau opgesteld binnen de bandbreedte van de huidige mbo-taalniveaus 2F en 3F waarmee zowel de kwaliteit als de doorlopende leerlijn vo-mbo geborgd blijft.
- Er zijn twee tekstkaders in de brief opgenomen. De ene gaat over de ervaring van een mbo-docent Nederlands met de toepassing van de nieuwe taaleisen in het onderwijs en de ander is van een Extended Reality (XR)-expert die de mogelijkheden van nieuwe technologieën voor de examinering van taal toelicht.

Wijziging beheersingsniveau Engels voor mbo-4

- U geeft aan te hebben besloten om het niveau voor het instellingsexamen (spreken, gespreken voeren en schrijven) Engels in mbo-4 te verhogen van A2 naar B1 en opdracht te geven om zowel in het centraal als instellingsexamen mbo-praktijksituaties dit een plek te geven. U onderbouwt hoe u tot dit besluit bent gekomen.
- In de brief is een tekstkader opgenomen waarin een mbo-docent Engels het huidige niveau en de insteek van Engels op mbo-4 ervaart.
- U biedt het verkennende onderzoek naar 'De positie van Engels in het mbo' aan, waarvan de conclusies mede hebben geleid tot uw besluit. Het onderzoek bracht de positie van Engels in het mbo in relatie tot de drievoudige kwalificatieopdracht in beeld en hield daarbij ook rekening met de doorlopende leerlijn vo-mbo, haalbaarheid en uitdagendheid van het Engels op mbo-4.
    - De belangrijkste conclusie uit het rapport is het Engels op mbo-4 weinig uitdagend en motiverend is voor studenten en dat de aanscherping van de niveaus voor Engels in het vmbo, dit zullen versterken. Ook blijkt dat er vanuit de drievoudige kwalificatieopdracht perspectieven behoefte is aan een betere spreek- en gespreksvaardigheden en vakjargon.

Aanvaarding artikel 8.1.d. sub iv Europees Handvest voor Regionale of Minderheidstalen t.b.v. Fries in het mbo

- In de brief geeft u aan voor de Friese taal akkoord te gaan met aanvaarding van artikel 8.1.d sub iv in plaats van sub iii van het Europees Handvest voor Regionale of Minderheidstalen. U licht de redenen toe dat aanvaarding van sub iii niet past binnen de structuur van het mbo waarin gewerkt wordt met landelijke kwalificatiedossiers.

Overig: Spanning tussen toegankelijkheid en taaleisen

- U schets in dit stuk de spanning die er bestaat tussen het belang van goede Nederlandse taalvaardigheden en de toegankelijkheid van het mbo voor anderstalige studenten die ook hard nodig zijn voor de tekorten en opgaven op de arbeidsmarkt.
- Goede Nederlandse taalvaardigheden hebben mbo'ers nodig zodat zij landelijk inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt, gemakkelijk kunnen switchen of doorgroeien op de arbeidsmarkt met of zonder vervolgstudie. En om te kunnen functioneren in de maatschappij als burger. Dat is dan ook de belofte die we studenten doen met de drievoudige kwalificatieopdracht, waarmee ook de waarde van het mbo-diploma wordt bepaald.
- Maar u ziet ook dat anderstalige studenten in het mbo worstelen met de taaleisen. Vanuit de Talentstrategie wil het kabinet juist gericht studenten aantrekken en opleiden vanuit het buitenland. Deze studenten zijn hard nodig voor de arbeidsmarkt en daarmee onze toekomstige welvaart.
- U geeft aan te erkennen dat wijziging van beleid voor een specifieke doelgroep ingrijpend is. Het staat ook haaks op de besluiten die u in deze brief neemt voor Nederlands, Engels en het Fries waarin u juist het belang van de drievoudige kwalificatieopdracht aanstipt.
- Om dit zorgvuldig te kunnen wegen, rekening houdend met het feit dat de anderstalige student ook geen homogene doelgroep is, kondigt u een brede verkenning aan naar deze problematiek. Daarbinnen geeft u

voorrang aan de door u eerder aangekondigde verkenning naar internationale mbo-studenten om hen gericht op te kunnen leiden voor de opgaven uit de talentstrategie.
- Daarnaast licht u in dit stuk de stand van zaken aangaande de motie Tseggai toe die verzocht tot verruiming van het vrijstellingenbeleid voor Nederlands, Engels en rekenen.
- In navolging op uw brief van 13 mei j.l. gericht aan de 10 mbo-instellingen die pleitten voor de omkeerregeling voor anderstalige mbo-4 studenten, gaat u in deze brief in op wat u deze scholen op de korte termijn voor invoering van de nieuwe taaleisen te bieden heeft. Dit is afgestemd met de MBO Raad, CvTE en Cito.

Toelichting

Politieke context

- Op 9 december a.s. staat een commissiedebat mbo, onderwijskwaliteit en studiefinanciering gepland waar onder andere het taalonderwijs aan de orde zal komen.
- Vanwege doorstroom van vo naar mbo is er een link met de inzet vanuit funderend onderwijs op de basisvaardigheden. Daarom zal deze Kamerbrief ook ter informatie worden aangeboden aan SOE.

Krachtenveld

- Examinering van de nieuwe taaleisen
    - Na aanleiding van uw uitspraak dat 'uit een toets blijkt dat een centraal examensysteem voor Nederlands het meest passend lijkt voor het mbo' tijdens het 2-minutendebat van 23 juni jl. in reactie op een motie van JA21 om het centraal examen Nederlands niet af te schaffen, is in het veld wat commotie ontstaan. In de media werd gecommuniceerd dat u vasthoudt aan het centraal examen in zijn huidige vorm.
- Niveau-verhoging Engels voor het instellingsexamen
    - In uw besluit heeft u de bestuurlijke reactie van de MBO Raad waarin zij met name hun zorgen uiten over de toegankelijkheid van mbo-4 voor opstromers vanuit mbo-2 en 3 meegenomen. De DUO-cijfers van zowel gediplomeerden als ongediplomeerden geven geen aanleiding om te twijfelen aan de haalbaarheid van de voorgestelde niveauverhoging voor deze doelgroep. Uw reactie met onderbouwing is doorgegeven aan de MBO Raad.
- Het Fries in het mbo
    - Na uw besluit over het Fries in het mbo zijn er nog gesprekken gevoerd met de provincie en met de mbo's uit Friesland erbij. De conclusie is dat uw besluit het beste aansluit op de situatie in het mbo. Daarnaast is afgesproken dat u een brief met nadere toelichting op uw besluit parallel aan deze Kamerbrief naar de provincie stuurt.